

BUKTA ZSUZSANNA, GÓSI ZSUZSANNA

**A KIEMELT SPORTÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM ELSŐ
ÉVEINEK HATÁSA A HAZAI SPORTÁGAK
FEJLŐDÉSÉRE**

*FIRST EFFECTS OF THE ELITE SPORTS DEVELOPMENT PROGRAM
ON THE RELATED SPORTS*

ABSTRACT

After the change of the socialist political system in 1989, the Hungarian government tried to carry out different sport strategies to maintain its success in elite sport and modernise the sport system at the same time. In 2013, the Hungarian government introduced a sport finance program to support the most successful sports with extra financial support. The aim of this project is to increase the number of sportsmen, juniors and professionals in sport, and to achieve more and better results at different international tournaments (e.g. Olympic Games, world cups and championships). Four years after the program was introduced, we can evaluate the first results. In general the number of athletes increased, especially the juniors (by 25%), so did the number of coaches, but the change is not very significant, and there are differences among the sports. The results of these sports continuously declined in the past three Olympic periods, therefore the efficiency of the program is so far not evident. It would be very important to use indicators regarding the quality of coaching and developing, and after the next Olympic period a new evaluation will be more telling.

1. Bevezetés

A magyar sport szervezeteinek, alrendszeinek fejlődésében az állami finanszírozás és jogi szabályozás mindig is jelentős befolyásoló szerepet játszott (Bordás 2015). Az első olimpiákon való szereplés a nemzeti önállóság fontos szimbóluma volt, de a magyar sport első kormányzati szerve csak 1913-ban alakult meg (Sipos-Onyestyák 2016), és a sportfinanszírozással kapcsolatos tudatos állami szerepvállalás kezdetét is ekkorra tehetjük. A klasszikus beavatkozási formák: sportlétesítmények állami beruházásként való megépítése és fenntartása; sporttal kapcsolatos jogszabályok létrehozása; átengedett adó- illetve szerencsejáték bevételek, valamint a sporthoz kötődő oktatási feladatok felvállalása mind megjelent már a II. világháború előtti időszakban (Földes, Kun, Kutassi 1989). A trianoni döntés utáni sportpolitika a nemzeti identitás erősítésére és a katonai felkészülés burkolt megvalósítására szolgált (Szakály 2013), majd a szocialista időszakban más jelszavakkal ugyan, de szintén nemzeti ügyként került a kormányzati érdeklődés fókuszába. Az eredetileg alulról

építkező, klasszikusan civil alapokon nyugvó sportban fokozatosan természetessé vált az állami gondoskodás, melyet tovább erősítettek a XX. század második felében az élsport és az élsport rendezvények egyre növekvő költségei (Dénes, Keserű 2007). A rendszerváltáskor újra teret kaptak a civil kezdeményezések, megjelent a sportban az üzleti szféra, Magyarországon azonban ezek igen csekély mértékben tudták az állami sportfinanszírozás szerepét átvállalni (Földesiné 1996). Az élsportban a nemzeti válogatottak támogatása, a létesítményfejlesztés a nemzetközi szinten is szinte teljes mértékben állami feladat, s egyre inkább feltűnő, hogy azok a nemzetek, amelyek világversenyeken jelentős sikereket aratnak, központosított, tudatos és államilag finanszírozott élsport-politikával rendelkeznek (de Bosscher, de Knop, van Bottenburg, Shibli, Bingham 2009). A Magyarországon 2013-ban bevezetett Kiemelt Sportágfejlesztési Program is azt a célt szolgálja, hogy a sikersportágakban hazánk nemzetközi eredményességét megőrizze, az első elemzések és eredményességi adatok azonban nem igazán biztatóak a program sikerességét illetően. Cikkünkben azt próbáljuk megvizsgálni, hogy a program hatására az érintett sportágakban hogyan alakult a sportolók és a szakemberek létszáma, a támogatás arányában mennyire hatékony a sportág fejlesztése, és milyen következtetéseket lehet levonni egy olimpiai ciklus alapján az eredményesség alakulásáról. Az elemzés alapját a Magyar Olimpiai Bizottság 2013-2017 között a hazai sportági szövetségektől gyűjtött adatai szolgáltatják: az igazolt sportolók, az edzők létszáma, a sportszervezetek száma valamint az adott időszakban elért sporteredmények kerültek elsősorban górcső alá. Az adatok másodelemzését kiegészítik sportszövetségi interjúk is, melyeket a kajak-kenu, a vívás, az úszás, a az atlétika valamint a birkózás hazai irányító szervével készítettünk, személyesen, illetve telefonos beszélgetéssel.

2. Sportirányítási és sportfinanszírozási irányok a rendszerváltás óta

A rendszerváltás utáni időszak sportpolitikáját elsősorban a sportjogi dokumentumok és sportfinanszírozási programok határozzák meg. Az 1998-ig tartó időszakban elsősorban értékmentés folyt a magyar sportban (Bakonyi 2007), súlyos forráshiányok és az átalakulás okozta nehézségek közepette. Az Antall-kormány tornaterem építési programot indított, a Horn-kormány pedig az 1996-os törvényekkel a sportlétesítmények védelmét és a sportszervezetek működésének kereteit szabályozta. Annak ellenére, hogy az 1996-os sporttörvény a Gerevich- és a Wesselényi Közalapítványok létrehozásával automatikus forrást biztosított elsősorban az egyéni élsportolóknak, illetve a szabadidős- diák- és egyesületi sportnak, a sporttársadalom számára a jogszabály csalódást jelentett, mert nem rendezte az égető sportfinanszírozási kérdéseket (Borbély 2015).

Erről az időszakról az 1991-es Statisztikai évkönyv szolgál adatokkal. Az 1988-as felméréshez képest az egyesületek száma 19,1%-kal, a szakosztályok 23,7%-kal, a sportegyesületi tagok száma 46,2%-kal, a szakosztályokban

foglalkoztatottak száma 24,3%-kal, a minősített edzők száma 27,3%-kal és az igazolt versenyzők száma 11,7%-kal csökkent.

Később, az OTSH és a MOB 1995-ben készült felmérése során derült ki, hogy a változást követően az utánpótlás-korosztályok létszáma 40, az igazolt versenyzőké 37, a félállású edzőké 27 százalékkal csökkent (Borbély 2015). Ezzel ellentétben a kisebb forrásigényű, szabadidősportban tevékenykedő egyesületek és sportolók száma folyamatosan növekedett.

Az élsport visszaesése főként annak a következménye volt, hogy a decentralizálás csak jogilag valósult meg a sportszervezetek körében (Földesiné 1996), az állam az irányítással együtt a sport finanszírozásából is részben kilépett. Utóbb említett tényezőre nem készültek fel a sportszervezetek, és azzal sem számoltak, hogy a rendszerváltás gazdasági rendszerre való hatása őket is hátrányban részesíti.

1998-ban az első Fidesz-kormány színrelépésével a sportra jelentősen több figyelem hárult, főként az önálló Ifjúsági- és Sportminisztérium létrehozásával, amely az ágazat kiemelt voltát is hangsúlyozta (Borbély 2015). 2000-ben új, terjedelmes sporttörvény született, és a sportra szánt állami források mértéke is jelentősen nőtt. A kormányzat a látványsportok piaci alapra helyezését szorgalmazta, de a megnövekedett támogatásokat azzal magyarázta, hogy az államnak kompenzálnia kell a piaci folyamatokat (Bakonyi 2007). A szabadidősport és az egészséges társadalom hangsúlyozása mellett azonban jelentős források jutottak a hivatásos sportnak, ezek emblemikus és nagy vihart kavarázó példája a stadionrekonstrukciós program, és az annak keretében megvásárolt beléptető rendszer. Erre az időszakra tehető az első olyan próbálkozás, amikor a kormány kiemelt sportági támogatást próbált bevezetni, az akkori öt legsikeresebb sportág számára – ez azonban komoly vitákat szült és ezt a kormányzat végül nem vállalta föl.

A 2002-2010 között regnáló szocialista kormányok nem tekintettek stratégiai ágazatként a sportra, a finanszírozás mértéke ezen időszakban nagyjából állandó maradt. 2004-ben megalkották a jelenleg is hatályban lévő, immár széles körben elfogadott sporttörvényt, 2007-re pedig egy átfogó helyzetelemzéssel megalapozott sportstratégia is elkészült (Nemzeti Sportstratégia 2007). A hatalomra került sportvezetés a stadionrekonstrukciót azonnal leállította, elkezdett viszont egy tornaterem és tanuszoda építési PPP programot, amely csak részben bizonyult működőképesnek. Az élsport finanszírozásában a már korábban kialakult eredményességi és részvételi adatokon alapuló támogatási rendszer szilárdult meg, s bár a sportstratégiában modern célrendszer alapján kialakulhatott volna egy differenciált támogatási metódus, végül ilyen kiemelés a két ciklus alatt nem lépett életbe.

A sportfinanszírozás szempontjából az egész rendszerváltás utáni időszak egyik legfontosabb tényezője, hogy a helyi (elsősorban települési, városi) önkormányzatok jelentős terheket vállaltak fel a sport fenntartásában, főként a

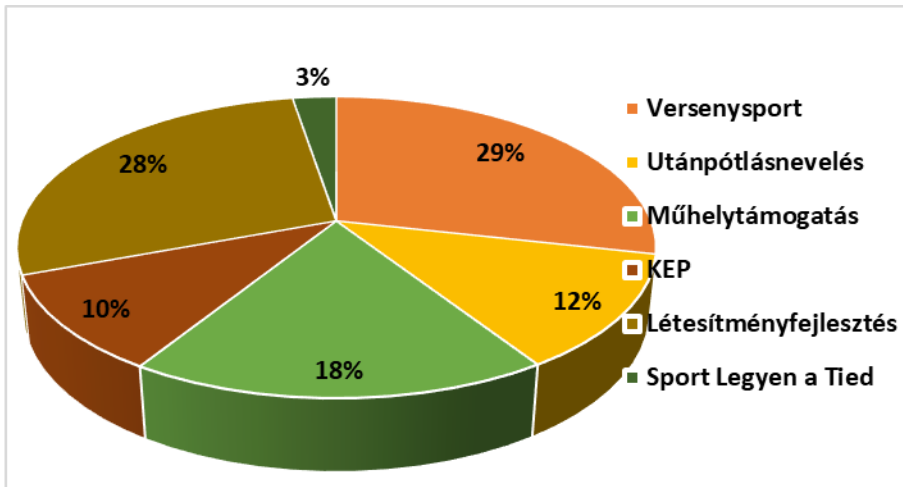
létesítmények tulajdonba vételével és a lakosság, a helyi iskolák sportéletének támogatásával (Bukta 2018).

3. A Kiemelt Sportágfejlesztési Program céljai

A 2010-ben hatalomra került második Orbán-kormány a sportot stratégiai ágazatként emelte ki, és jelentősen átalakította a sportfinanszírozási rendszert is (Kendelényi-Gulyás 2017). Megszületett a TAO-törvény, amelynek a látvány-csapatsportágak, elsősorban a labdarúgás lett a kedvezményezettje (Gósi 2017), majd a legeredményesebb egyéni sportágak támogatására létrehozta a Kiemelt Sportágfejlesztési Programot. Ennek a 16 kiemelt sportágnak le kellett adnia a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó sportágfejlesztési koncepcióját. A stratégiák alapján erre az időszakra összesen 135,76 milliárd forint forrásszükségletet határoztak meg, és az intézkedéseket kormányhatározatban rögzítették (1145/2013. (III. 21.) Kormányhatározat). A források sportágankénti eloszlásában az alábbi kiindulópontokat vették figyelembe: sportágak nemzetközi eredményessége, nemzetközi szinten teljesítőképes utánpótlás és felnőtt sportolók száma, a korábbi támogatások mértéke és a nemzetközi versenyrendszer (korosztályok és versenyszámok száma) jellemzői. 2014-től a koncepciók megvalósítása érdekében csoportosították a forrásokat. Az egyik csoportba sorolták a sportszakmai feladatok ellátását, azaz a verseny- és élsportra, az utánpótlás-nevelésre, a Kiemelt Edző Programra (KEP) és az egyesületekre fordított támogatásokat. A másik csoportba a sportágak sportlétesítmény-fejlesztésével összefüggő feladatok ellátásához szükséges források tartoznak, mint a nézőterek felújítása, a játék- vagy uszodatér és a biztonsági rendszerek modernizálása, valamint a legújabb sporttechnológiák alkalmazása.

A támogatási területek alapján a KSF legfőbb célja, hogy növelje a versenyzői létszámot, elsősorban az utánpótlás korosztályokban, a felnőtt versenyzőknek több versenyzési és magasabb színvonalú felkészülési lehetőséget adjon az egyesületük és a válogatott szintjén is. A sportág bármely területén megnövelt támogatás természetesen megkönnyíti a sportág egészségének helyzetét, hiszen egy központilag fizetett edző bére vagy eszközök vásárlása helyett egy egyesület más területekre költetheti a forrásait, vagy akár csökkentheti a sportolók terheit. A KSF hatékonyságát mérő indikátorok között tehát mindenképpen helye van a felnőttek és utánpótlás korúak létszámadatainak, az edzői létszám változásának, illetve az eredményességi adatoknak, még ha egy sportág fejlődését számos más, mérésekkel egzakt módon nem megadható tényező is befolyásolja (pl. a nemzetközi erőviszonyok alakulása vagy a sportági költségek nagyságrendje).

1. ábra: A 16 KSF sportág forrásfelhasználása területenként 2016-ban
 Diagram 1: The development program's budget distribution by the areas of use in 2016

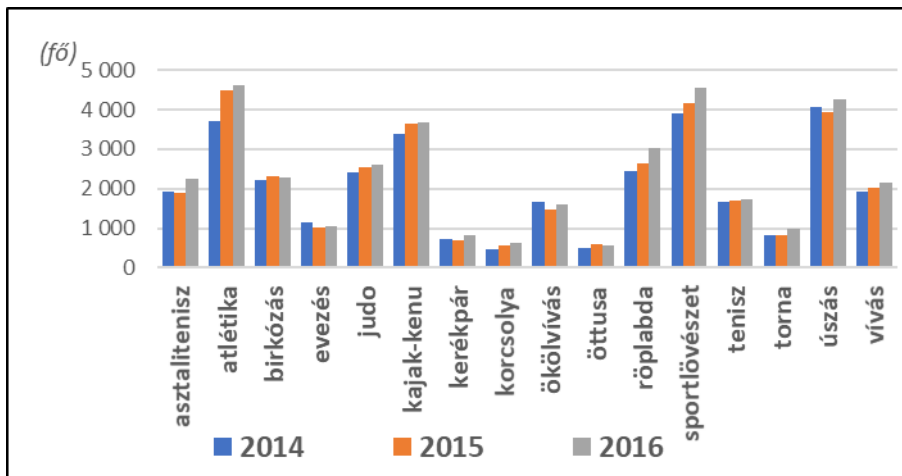
(MOB 2016 alapján saját szerkesztés)

4. A Kiemelt Sportágfejlesztési Program hatékonysága a létszámadatok és az olimpiai eredményesség alapján

A versenyengedéllyel rendelkező sportolók számának alakulását működő központi sportinformációs rendszer híján a sportági szövetségek saját rendszerben tartják nyilván. A szövetségi adatbázisokat zártan kezelik, ebből adódóan csak a szövetségek saját bevallása szerint tudunk tájékozódni a versenyengedélyek számáról. Több jel arra utal, hogy ezeket nem tekinthetjük pontos adatoknak. Az Országos Sportegészségügyi Intézet (OSEI) működteti 2014-től azt az egységes informatikai rendszert, amelyben minden érvényes sportorvosi engedélyt - amely a versenyengedély elengedhetetlen feltétele és évente szükséges megújítani - nyilvántartanak. Ez az adatbázis a versenyengedélyek adatbázisaival szemben teljes mértékben valid és kontrolálható, így a sportolói létszámok változásánál ez utóbbi adatokat használjuk. Bár ez némi torzítást eredményezhet, megítélésünk szerint ennek mértéke jóval kisebb, mint ha a szövetségek által bementett létszámadatokkal dolgoznánk. Vannak ugyan sportágak, amelyek esetében csak néhány százalékos az eltérés, az asztaliteniszből, birkózásban, öttusában, a röplabdában, a tornában és az úszásban már irreális távolságban vannak a létszámadatok, itt könnyen lehet, hogy olyan iskolai, utánpótlás-nevelési program szereplőinek igazolt sportolóként való adminisztrálásáról van szó, amelyek a szövetségi szabályok szerint nem kötöttek sportorvosi engedélyhez.

2. ábra: Sportorvosi engedélyek számának alakulása 2014–2016-ig a 16 kiemelt sportágban

Diagram 2: Number of registered sports medical licence between 2014-16 in the 16 sports

(MOB 2016 alapján saját szerkesztés)

A vizsgált három éves időszakban az igazolt sportolók száma összességében mintegy 11%-os növekedést mutat a 16 sportágban. A legnagyobb növekedés az atlétikában, a kerékpárban, a sportlövészetben és a röplabdában következett be, míg két olyan sportág is van, amelyben csökkenés tapasztalható (az evezés és az ökölvívás). A növekedés üteme akár tetszetős is lehetne, de ha azt nézzük, hogy a hozzávetőlegesen 33 ezer sportoló létszáma nőtt meg 36 ezerre, és a sportágak átlagosan mintegy 200 új igazolt versenyzőt tudtak behozni a rendszerbe, ezt a növekedést egyelőre nem nevezhetjük kirobbanónak. Különösen akkor, ha az életkorokra is vetünk egy pillantást. Nyilvánvaló, hogy a sportolók számát főleg az utánpótlás korúak növelésével lehet elérni, hiszen a versenysport elit szintjére felnőttként általában nem lehet betörni. Azok a sportágak, amelyekben a felnőtt versenyzők száma nőtt (sportlövészet, asztalitenisz) inkább a szabadidősportjukat tudták fejleszteni, amely a KSF-nek nem célja, inkább csak kellemes mellékhatása. Összességében az utánpótlás korúak létszáma a 16 sportágban közel 30%-kal nőtt, míg a felnőtt versenyzőké 15%-kal csökkent.

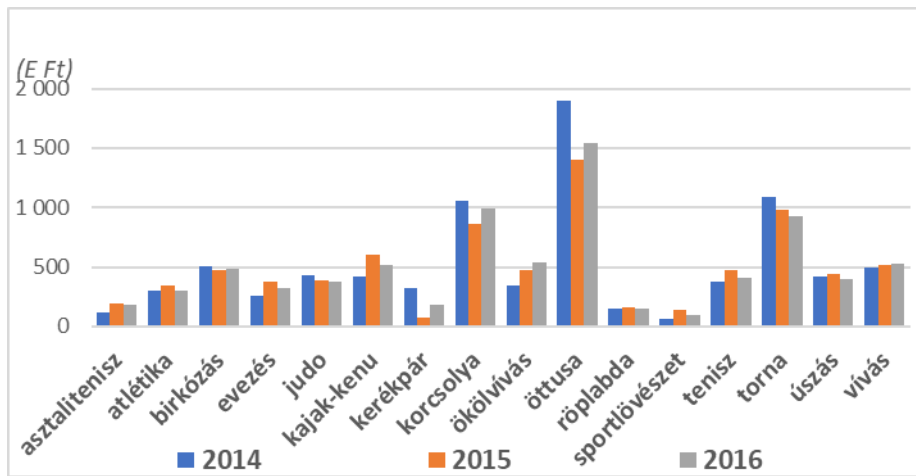
A fejlesztési stratégiákban az egyes sportágak megadták a 2020-ra elérni kívánt igazolt versenyzői létszámot. A 2016-os adatok és a 2020-as becslések összehasonlítása inkább csak érdekes, és nem a fejlődésről, hanem a sportágak realitásérzékéről ad ki bizonyítványt. Előfordul olyan sportág, amely a sportorvosi engedélyek számát tekintve már meghaladta a tervezetet (vívás, ökölvívás), ugyanakkor a tervezettől irreális és behozhatatlan távolságban van többek között a röplabda, a tenisz, a torna és az atlétika. Egyik sem a gondos és

reális tervezés példája, de azt ki kell emelni, hogy a sportágak közel fele olyan növekedési ütemet jósolt, amely az eddigi számai alapján kényelmesen tartható, de mindenképpen megközelíthető.

A KSF hatékonyságának a megítélésében és ennek számszerűsítésében figyelembe vehetjük az egy újonnan bevont, sportorvosi engedéllyel rendelkező igazolt sportolóra jutó támogatási összeget. Természetesen minél kisebb ez az összeg, annál hatékonyabban növeli létszámát egy adott sportág.

3. ábra: Egy sportorvosi engedélyre jutó összes támogatás évente, 2014-16 között

Diagram 3.: Total sum of support per one sports medical licence by sports, between 2014-16

(MOB 2016 alapján saját szerkesztés)

Az ábrán jól látható, hogy ebben a tekintetben a röplabda, az asztalitenisz és a sportlövészet kifejezetten jól teljesít, míg az öttusa nagyon kilóg a mezőnyből. Nem hagyhatjuk természetesen figyelmen kívül a sportágak művelésének anyagi vonzatait és létesítmény-feltételeit sem (Madarász 2016), így az öttusa vagy a korcsolya gyengébb hatékonysága is jobban érthető. A torna vagy a birkózás gyenge számai már inkább a sportágak népszerűség-vesztésével vagy a gyengébb sportági menedzsmenttel magyarázhatók.

Az egyes sportágakban az egyesületek vagy szakosztályok száma és az edzői létszám is indikátora lehet a fejlődésnek. Utóbbi mutatóval azért nehéz mit kezdeni, mert szintén önbevalláson alapszik, és kevésbé mutat tendenciát. Mindenesetre az edzői létszám hozzávetőlegesen 20%-kal nőtt a 16 KSF sportágban. Az egyesületek számában azonban szinte egyáltalán nincs változás, több sportágban – például az atlétikában – inkább csökkenés tapasztalható.

A KSF sportágai kapcsán az eredményesség növekedését még csak óvatosan lehet számon kérni, hiszen nem telt még el elég idő a program bevezetése óta.

Kendelényi-Gulyás (2017) gazdasági alapú kutatása egyértelműen megállapította, hogy a támogatások növekedése és az élsport sikerek között nincs kimutatható összefüggés; Magyarország sportfinanszírozási és sportirányítási politikája túlzottan eredmény- és bázisalapú, szemben a sportágak specifikumait jobban figyelembe vevő, befektetés-alapú sikeres országokéval. Az érintett sportágakban összehasonlítottuk a három legutolsó olimpiai ciklust aszerint, hogy az egyes ciklusokban a sportágak éves átlagban mennyi potenciális vagy valós olimpiai pontot szereztek. A nem olimpiai éveken ezeket a pontokat a világbajnokságokon olimpiai versenyszámban elért eredmények adják. A 2005-2008-as, a 2009-2012-es, valamint a 2013-2016-os ciklusban folyamatosan csökkent ezen pontok átlaga, az első ciklusban számított 121,5-ről fokozatosan 5 pontokkal csökken a megszerzett érték, az utolsó időszakban már csak 111,75. A megszerzett olimpiai kvóták tekintetében is stagnálás figyelhető meg az utóbbi három olimpián, illetve feltűnő, hogy az olimpiai pontok nagy részét egyre kevesebb sportoló szállítja. Hogy a KSF ezt a tendenciát meg tudja-e változtatni, az a tokiói olimpiáig tartó időszak eredményei és mérőszámai alapján fog kiderülni, mindenesetre a 2013-16-os ciklusban már éreztetnie kellett volna a hatását.

Ha kiszámítjuk a kapott támogatás és a megszerzett olimpiai pontok hányadosát a KSF támogatás időszakában, a legjobb mutatója a kajak-kenunak, az úszásnak és a korcsolyának van, ezekben a sportágakban egy olimpiai pont kevesebb, mint 65 millió forintba kerül. A másik végletet a torna, a judo, az ökölvívás és az öttusa adja, ezeknél egymilliárd forintnál is többbe kerül egy olimpiai pont. Öt sportág pedig egyáltalán nem szerzett olimpiai pontot a kiemelt támogatás időszakában: az asztalitenisz, a kerékpár, a röplabda, az evezés és a tenisz, bár ezek közül a röplabdában és a teniszben az olimpiai eredményesség sokkal nehezebben érhető el.

Az interjúk során a legsikeresebb sportágak arról számoltak be, hogy a KSF támogatás hatására több olyan programot indítottak el, amely a sportág népszerűsítését, bázisának a szélesítését, az utánpótlás korosztályok jobb felkészítését szolgálja, mindez pedig inkább a sportág szabadidős területére van fejlesztő hatással. A közvetlen élsport finanszírozásban a szakemberek fizetése nőtt, a használt eszközök, infrastruktúra fejlődött, de a KSF sportágak eddigi sikeressége miatt is jelentős forrásokat elsődlegesen az élsportra költötték, ezért nem figyelhető meg a sportág csúcán jelentős változás a még jobb anyagi helyzet miatt.

Összegzés

A kiemelt sportágfejlesztés első néhány évében jelentős változást nem hozott a magyar sport eredményességét, illetve részvételi adatait tekintve. Az igazolt sportolók aránya, ezen belül az utánpótlás korúaké folyamatos, kis mértékű emelkedést mutat, amely biztató jel és az eredményességre is hatással lehet majd. A nagyobb mértékű támogatás minden sportágban stabilizálta a működést és a szakemberek anyagi megbecsülését is biztosította, ám nem feltétlenül ad választ a szakemberek hiányára vagy a felkészültségük hiányosságaira. Nagyon fontos lenne a KSF értékeléséhez minőségi indikátorokat is rendelni, hogy a felhasználható források hatékonysága növekedjen. Általánosságban elmondható, hogy a sportágak részvételi számai, tárgyi- és létesítmény feltételei javultak, de a közelmúltban is sikeres sportágak továbbra is sikeresek maradtak, a kevésbé sikereseknek viszont nem változott az eredményessége. Ez utóbbinak a pontosabb megítélésére a 2020-ig tartó olimpiai ciklus lezárultával nyílik majd lehetőség.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bakonyi, T. (2007): Állam, civil társadalom, sport Kossuth Kiadó Budapest pp. 178
- Borbély A. (2015): A magyar sport szerveződésének folyamata, sportszervezetek kialakulása In: Ráthonyi-Ódor K. (szerk): Sportökonómia, Campus Kiadó, Debrecen pp.83-115
- Bordás P.(2015): A sportfinanszírozás közpénzügyi aspektusai In: Varga J. – Bordás P.(szerk): A sportjog közpénzügyi alapjai, Campus Kiadó, Debrecen pp. 39-70
- Bukta, Zs. (2018) Önkormányzati sportstratégiák In: Neveléstudományi Szemle, 2018/2 pp. 34-43
- De Bosscher, V., de Knop, P., van Bottenburg, M., Shibli, S., Bingham, J. (2009): Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries Sport Management Review 2009/3, pp. 113-136
- Dénes, F. – Keserű, Cs (2007): A magyar sportfinanszírozás helyzete, Kézirat, Budapest
- Gósi Zs. (2017): Sportszervezetek gazdasági erősödése Magyarországon in: Bukor J., Korcsmáros E. (szerk.) A Selye János Egyetem 2017-es „Érték, minőség és versenyképesség – a 21. század kihívási” Nemzetközi Tudományos Konferenciájának Tanulmánykötete pp. 111-123
- Földes, É., Kun L., Kutassi, L. (1984): A magyar testnevelés és sport története. Sport, Budapest pp.207
- Földesiné Szabó, Gy. (1996): A magyar sport átalakulása az 1989-1990-es rendszerváltás után In: A magyar sport szellemi körképe 1990-1995, Budapest: OTSH-MOB, pp.13-52.
- Kendelényi-Gulyás, E.(2017): A magyar élsport versenyképessége és az állami finanszírozás hatékonyságának kapcsolata Doktori értekezés. Budapest. Testnevelési Egyetem Sporttudományok Doktori Iskola
- Madarász, T. (2016): Néhány választott egyéni sportág jelenlegi helyzetének és versenyképességének elemzése Magyarországon, International Journal of Engineering

and Management Sciences, Műszaki és menedzsment tudományi közlemények I. évfolyam/1 pp. 1-20
MOB (2016): Londontól Rióig 2013-2016
Nemzeti Sportstratégia (2007) A Sport XXI. Nemzeti Sportstratégiáról szóló 65/2007 (VI. 27.) Országgyűlési Határozat
Sipos-Onyestyák, N. (2016): A magyar sportirányítás In: Sterbenz T., Gécz G. (szerk): Sportmenedzsment, Testnevelési Egyetem, Budapest pp. 181-185
Szakály, S. (2013): Sport és honvédelem In: Szakály S.: Trianon, honvédség, háború, sport, Budapest Kárpátia Stúdió pp.53-58

SZERZŐK

BUKTA ZSUZSANNA egyetemi adjunktus / assistant professor
Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógia és Pszichológia Kar / Eötvös Loránd
University Faculty of Education and Psychology
Budapest
bukta.zsuzsanna@ppk.elte.hu

GÓSI ZSUZSANNA egyetemi docens / associate professor
Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógia és Pszichológia Kar / Eötvös Loránd
University Faculty of Education and Psychology
Budapest
gosi.zsuzsanna@ppk.elte.hu